

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra AF SØNDAGS-BOGEN

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 202.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig05val-shoot-idm140040107444672/facsimile.pdf> (tilgået 17. maj 2021)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Af Søndags-Bogen

Ægypterne trøste sig med at de begribe dog Mørket, og kan forklare det med tusinde Lamper, arbejde paa en Oplysning, de ei have Himlen, men sig selv at takke! Ja, Venner! kun det er jo vor Sorg, at Dagen, som Herren gjorde, er ved en sælsom Soel-Formærkelse forvandet til en Nat, uden Lys og Liv i Glands og Kraft, hos de Kiøbte af Jorden, Herrens Dyre-Kiøbte, ja, at det nu enstund i aandelig Forstand har været Rov-Dyrenes, og Natte-Vandrerens, og Spøgelsers og Gienfærds Tid, saa hver en vaagen christen Sjæl maatte grue, om ikke for sig selv, saa dog for Brødrene: de Sovende, de Bævende, de Vaabenløse! O visselig, vi har erfaret det, vi Ordets ensomme Tjenere, som vilde vaage over Hjorden, vaage og bede, holde Lampen tændt i Tabernaklet, og arbejde i dens matte Skin, ja, vi har lært, det var Nat, lært det hos os selv, thi, var end Aanden villig, var dog Kiødet skrøbeligt, lært det, hvor vi vandrede med Lampen i Haanden, for at adspredde Mørket, og spore Fiendens Gange, og forstyrre hans Anslag, vi har lært det, at denne Verdens Aand var mægtig i Vantroens Børn, og Herrens Aand var svag i os, at det var Mørkets, og ei Lysets Arbeids-Timer og Helte-Tid! Men, vel os, at vi lærde det, thi kun derfor blev det Nat i Kirken, fordi vi tænkte, vi havde Lyset i vor Haand, og Natten blev kun laug, fordi vi arbejdede paa den Umuelighed, med Lamper at gøre Nat til Dag, fordi vi kappedes omsonst med Nattens Børn i den kunstige Oplysning, hvori de har deres Styrke, fordi de vil have Verden betragtet i dens eget Lys, som falder alle Syndere naturligt, medens vi vil stille Alt i Herrens Lys, for hvilket Syndere er af Naturen blinde! Kun en sørgelig Erfaring kunde lære os, hvad det vil sige, som vi vel troede og bekiendte, men ei i den levende Fylde, som det skal troes, at Oplysning, christelig Oplysning, er ikke vores, og ei Skriftens, men er den Hellig-Aands Gierning, ei blot ved og med og over os, men vidunderlig for os, saa Han er Herrens og Faderens Kongelige, Guddommelige, Stat-Holder paa Jorden, af Hvem vi skal vente Alt, til Hvem vi skal henføre Alt, og henføre Folket med deres Tillid, som vi unuelig kan retfærdiggjøre.

Først da, naar det ret bliver underligt for vore Øine, hvorledes Dagen skal oprinde, saa vi lade Hænderne synke, og overgive Værket aldeles til Ham, som virker alle Ting i Alle, først da føle vi, at Naturen skrider, og Dagen stunder til, og mærke det især paa vor morgenlige Betragtning af Timerne bag os, af vor Natte-Vagt og al vor Kamp med Sønnen, Mørket, og alle deres forvirrede Skikkelser! Hvad Fienden med Latter tilraabde

Af Søndags-Bogen

os i de bange Timer, at al vor Færdsel var en Natte-Vandring, vor vaagreste Tilstand kun en levende Drøm, vore klareste Syner kun Phantasier, det see og sige vi nu selv, med et roligt Smil, men ei med Ringe-Agt for det Bedste, der kunde times os ved Natte-Tide; thi det er jo et Efter-Skin af den forsvundne Dag, og en Aelse af den Følgende, der er jo vaagne, lyse, himmelske Drømme, der vel ei kan skabe Dag, men trøste dog vidunderlig over Savnet, finkle som utallige Stjerner, ja straaale som Nord-Lys over Mørket, og beskyærme os, ligesom under Fugle-Vinger, imod Nattens Kulde, som under en blinkende Skjold-Borg, imod dens Forfærdelser! Saa takke vi da Herren for de søde Drømme, der kun times, naar Hans Engle omleire os, og ligesom hvile sig paa vore Øien-Laage, men takke Ham ogsaa, fordi vi mærke, hvad det var, skjøndt dette Øieblik, mellem de venlige Drømme, og den gyldne Morgen-Røde, er det tungeste vi har oplevet, da det i aandelig Forstand aldeles svarer til hvad vi sagtens Alle af Erfaring kjende: det underlige Mellem-Rum, hvori Natten ligesom brydes med Dagen, og som vi derfor kalde Dag-Brækningen, da selv de bedste Vaagere føle Søvnens Magt, da selv om Sommeren det trækker koldt, og Hane-Galet vel er os kiært at høre, men dog ei oplivende! Ja, Christine! lad os, som det sig bør, takke Faderen for alle Ting i Jesu Navn: for Kirke-Aaret, som udrandt, og for det Ny, som nu oprinder, for Hans Vare-Tægt og Trøst i Natten, og for Morgen-Haabet, som Han stadfæster med det Apostoliske Hane-Gal i Dagens Epistel, visse derpaa, at det Lys, Han saaede for den Retfærdige, skal aldrig holde op at bære Straale-Frugter til Glæde for de Oprigtige af Hjertet! Menigheden vandrede med Jakob, landflygtig og huusvild, laae paa den vilde Mark, og havde kun en Steen til Hoved-Giærde, men den laae i Sandhed under aaben Himmel, thi det var vel et Drømme-Syn, men ikke Tant, at den saae Himmel-Stigen, hvor Engle vandrede, og Herren stod paa Toppen, sigende: Jeg er Herren, din Fader Abrahams Gud og Isaks Gud, det Land, som du ligger paa, det vil Jeg give dig og din Sæd! Da sagde vi ved os selv: her er Guds Huus, og Himlens Port, og vi stod tidlig op, understøttede af Bibel-Staven, og reiste Stenen til et Kiende-Mærke, og salvede den med Olie, og sagde propheterende: denne Steen skal vorde et Guds Huus, og her staae vi nu i Dag-Brækningen, uvisse om, hvad Synet havde nærmest at betyde, end sige om, hvordan det Huus skal reise og skal hvælte sig, hvorom vi taledes, som Aanden vilde, der var over os; her staae vi, mellem Morgen-Drøm-

Af Søndags-Bogen

men som er forbigangen, og Morgen-Røden som skal gjøre Alting klart, og fristes til at worde utaalmodige, men vente dog ikke forgiæves! Maaskee mene vi ti Gange, at vi see Dag-Skiseret paa de hvide Skyer over Havet, og giættede dog feil, maaskee, mens vi stirre mod Østen, oprinder Herrens underlige Dag i Vester, bag os, saa vi staae midt i Morgen-Røden, før vi veed det; men hvad skader det, som da end klarere forkynder Guds Ære, og aabenbarer det, at det er Ham og ikke os, der danner Lys og skaber Mørkhed!

O, saa lad os da bekæmpe alle de unyttige Sorger, og Kalden i vort Bryst, med den herlige Visshed, at Natten afbrydes, og Dagen stunder til, saa brat udgaaer det store Himmel-Lys, som er Brudgom af sit Brudehuus, hensvæver straalende over vort Hoved, adspredter Mørket, forgylder Kirke-Spiret og Helligdoms-Bjerget, opvækker Døde, udbreder Liv og Fryd og Frugibarhed paa Jorden, saa brat skal Taknemmeligheds Taarer rinde paa glødende Kinder, Morgen-Røden spejle sig i Taare-Duggen, og Morgen-Sukket fare op med Vinger som en Morgen-Psalme, at giennemtone Skov og Bjerg, og giæste Himlene! Det skeer for vore Øine, saasandt vi have Sind til at aflægge Mørkets Gierninger, og vandre sømmelig som Dagens og som Lysets Børn, med ham, som er vort Lys og vor Salighed, med Herren vor Livs-Kraft, Amen! i Jesu Navn, Amen!

Pindse er en Kirke-Fest.¹

Ap. Gg. II. 1—11.

Under Løbet af Pindse-Dagen vare de alle eendragtigt forsamlede, og der kom pludselig et Bulder fra Himlen, ligesom af en flyvende Storm, og opfyldte hele Huset, inde hvor de sad, og der saaes takkede Tunger ligesom af Ild, der satte sig paa hver Især, og de fyltedes alle med den Hellig-Aand, og tog paa at tale med fremmede Tunge-Maal, eftersom Udtrykket gaves dem af Aanden!

---

¹ Søndags-Bogen II. S. 443—459. I Grundtanken overensstemmende med Op-skrift til Fro-Prædiken paa Første Pindse-Dag 1824.